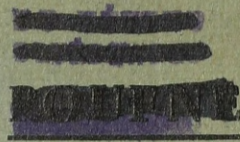

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

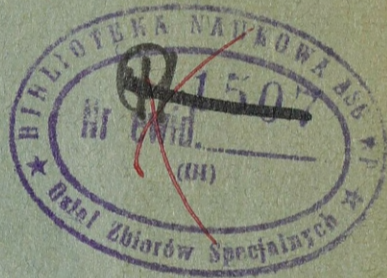
JAWNE

Egz. Nr 2

RW0701/P/26/83

Mjr dypl. Wincenty TOMASZEWSKI

ZASADY OGÓLNE DZIAŁAŃ OBRONNYCH WEDŁUG POGLĄDÓW GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Biura Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

44907

WARSZAWA

LIPIEC

1982

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

JAWNE

Egz. Nr 2

RW0701/P/26/83

Mjr dypl. Wincenty TOMASZEWSKI

ZASADY OGÓLNE DZIAŁAŃ OBRONNYCH WEDŁUG POGLĄDÓW GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA AG WP
Archiwum Działu Zbiarów Specjalnych
Nr ewid. _____

44907

PODSTAWA
Ustawa z dnia 28 stycznia 1982 roku
art. 56 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 99)
.....
podpis

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY RW i AO

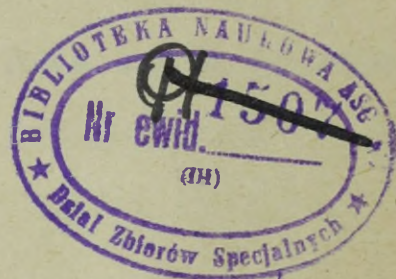
o/2

płk dypl. Bolesław SZCZEPANIAK

~~SECRET~~ **JAWNE**
~~SECRET~~
~~SECRET~~
Egz.nr. 2...

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

nr dypl. Wincenty TOMASZEWSKI

ZASADY OGÓLNE DZIAŁAŃ OBRONNYCH WEDŁUG POGLĄDÓW
GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO

Wykład

BIBLIOTEKA NAUCZOWA ASG WP
Archiwum Dziela Zbiorów Specjalnych

Nr ewid.

44907

TEMAT: ZASADY OGÓLNE DZIAŁAŃ OBRONNYCH WEDŁUG POGLĄDÓW
GŁÓWNYCH PAŃSTW NATO.

CEL: Zapoznać słuchaczy z ogólnymi zasadami działań obronnych
stosowanymi w armiach głównych państw NATO.

METODA: Wykład.

CZAS: 2 godziny lekcyjne.

MIEJSCE: Sala wykładowa.

ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

1. Cel działań obronnych i warunki przechodzenia wojsk do obrony.
2. Formy obrony.
3. Struktura obrony.
4. Ugrupowanie bojowe wojsk w obronie.
5. Użycie broni masowego rażenia.
6. System ognia w obronie.
7. Inżynieryjna rozbudowa obrony.

LITERATURA:

1. Związki taktyczne i związki operacyjne w działaniach
obronnych - wyd. Zarządu II Szt.Gen., nr bibl. pf 19185.
2. Organizacja i prowadzenie obrony aktywnej przez dywizję
zmechanizowaną Stanów Zjednoczonych - skrypt, nr bibl. pf.
3. Zasady użycia rodzajów wojsk i służb sił lądowych głównych
państw NATO - wyd. Zarządu II Szt.Gen., nr bibl. pf 19262.
4. Kompendium sił zbrojnych państw NATO - nr bibl. 020390.
5. Taktyka armii państw kapitalistycznych - nr bibl. p 3230.

Organizacja i prowadzenie działań obronnych
przez ZOI ZT w/g poglądów NATO.

- 3 -

TREŚĆ WYKŁADU

Zagadnienie 1. Cel działań obronnych i warunki przechodzenia wojsk do obrony.

W regulaminach walki sił zbrojnych głównych państw NATO obrona rozpatrywana jest jako rodzaj działań bojowych do którego wojska przechodzą czasowo. Stwierdza się w nich, że celem obrony jest:

- stworzenie dogodnych warunków przejścia do natarcia;
 - uniemożliwienie przeciwnikowi uchwycenia ważnego rejonu;
 - zaoszczędzenie sił i środków na jednym i stworzenie przewagi nad przeciwnikiem na innym kierunku;
 - rozbicie wojsk przeciwnika lub obniżenie jego możliwości zaczepnych z jak najmniejszymi stratami wojsk własnych.
- Bardziej konkretnie cel obrony określa "Regulamin polowy sił lądowych Stanów Zjednoczonych AP FM 100-5;
- "... działania obronne prowadzone są w celu:
- zahamowania natarcia wojsk przeciwnika;
 - zachowania siły żywej oraz obiektów i urządzeń, a także aktywności;
 - utrzymania obiektów o znaczeniu taktycznym lub politycznym;
 - zyskania na czasie;
 - koncentracji sił na innym kierunku;
 - wyczerpania wojsk przeciwnika przed przejściem do działań zaczepnych;
 - zmuszenie przeciwnika do ześrodkowania sił tak, aby stały się bardziej wrażliwe na uderzenia ogniowe,..."

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, że na współczesnym polu walki, zwłaszcza przy użyciu broni jądrowej i dzięki nowoczesnym środkom walki, działania obronne mogą przybrać charakter bardziej aktywny i natężony, tym samym ich cel może być uzyskany przy pomocy mniejszych sił i środków i w krótszym czasie.

Wojska mogą przejść do obrony:

a/ w początkowej fazie wojny, gdy przeciwnik wcześniej dokona operacyjnego rozwinięcia wojsk, wykona uderzenie ogniowe i niespodziewanie przejdzie do natarcia, a także wtedy, gdy posiada przewagę w siłach i środkach oraz zajmuje dogodniejsze położenie.

Szczególnego znaczenia eksperci wojskowi NATO przypisują organizacji obrony w początkowym okresie wojny. Eksponując obronę strategiczną w początkowym okresie wojny, kierownictwo polityczno-wojskowe paktu pragnie zamaskować agresywny charakter swych przygotowań wojennych.

b/ w toku wojny: po załamaniu natarcia w wyniku nagłej zmiany stosunku sił na korzyść przeciwnika; dla odparcia silnego przeciwuderzenia przeciwnika i w razie niekorzystnego położenia operacyjnego własnego zgrupowania uderzeniowego zagrożonego niepowodzeniem w działaniach zaczepnych; dla zaoszczędzenia sił i środków na jednym kierunku, aby zabezpieczyć natarcia na innym oraz po osiągnięciu celu natarcia /operacji/.

Przejście wojsk do obrony jest traktowane w zasadzie jako działanie wymuszone względami wojskowo-ekonomicznymi

o znaczeniu strategicznym , operacyjnym lub faktycznym. Zamierzone, celowe przejście do obrony może nastąpić w warunkach umożliwiających osiągnięcie jej celu, zwłaszcza przez rozbicie sił przeciwnika w bitwie/walce/ obronnej. Będzie to celowy wybór działania w warunkach konieczności wynikających z wyższych względów.

Przechodzenie do obrony może odbywać się bez styczności z przeciwnikiem, jak również w bezpośredniej styczności z jego wojskami.

W regulaminach armii Stanów Zjednoczonych A.P, RFN i Wielkiej Brytanii stwierdza się, że jeżeli walczące strony dysponują różnymi rodzajami broni jądrowej , to działania obronne zarówno na początku wojny, jak i w czasie jej trwania będą miały bez porównania bardziej aktywny i zacięty charakter. W wojnie z użyciem środków masowego rażenia natarcie i obrony będą ~~często~~^{się} często przeplatać.

W regulaminach tych stwierdza się, że obrona powinna być trwała, aktywna, głęboko urzutowana, przeciwpancerna oraz odporna na zmasowane uderzenia artylerii i lotnictwa, a także powinna być przystosowana do walki z desantami przeciwnika.

Użycie broni jądrowej i wysoce manewrowych odwodów pozwala osiągnąć dużą aktywność i skuteczność obrony. Broń jądrowa odgrywa w obronie decydującą rolę, a manewr zgrupowaniami wojsk w połączeniu z uderzeniami jądrowymi, uważa się za podstawę prowadzenia walki.

Rodzaje
Zagadnienie 2: Formy obrony.

W siłach zbrojnych głównych państw NATO rozróżnia się następujące formy obrony:

a/ w siłach zbrojnych Stanów Zjednoczonych AP - obronę rejonu, obronę ruchową i obronę aktywną.

b/ w siłach zbrojnych RFN - obronę pozycyjną i obronę manewrową;

c/ w siłach zbrojnych Wielkiej Brytanii - obronę ruchową i obronę pozycyjną.

Podstawowe różnice między wymienionymi formami obrony polegają na różnym ugrupowaniu broniących się wojsk, inżynieryjnej rozbudowie terenu oraz sposobach prowadzenia działań obronnych.

Obrona rejonu według poglądów amerykańskich - polega na umiejętnym wykorzystaniu ognia wszystkich środków w połączeniu ze sprzyjającymi warunkami terenowymi i systemem zapór inżynieryjnych. Charakterystyczną cechą tej obrony będzie inżynieryjne przygotowanie bronionego rejonu i punktów oporu do obrony określonej. Większość sił i środków /około 2/3/ w obronie rejonu ma być wydzielona do pierwszego rzutu, z zadaniem utrzymania ważnych odcinków terenu. Pozostałe siły, stanowiące drugi rzut /odwód/ są przeznaczone głównie do pogłębienia obrony, a niekiedy do wykonania kontrataku w celu ^{za} utrzymania natarcia przeciwnika lub odzyskania utraconego terenu.

Celem obrony rejonu jest dążenie do załamania natarcia przeciwnika przed przednim skrajem i utrzymanie bronionego obszaru.

Obrona rejonu może być organizowana głównie w warunkach niestosowania w walce /operacji/ broni jądrowej. W początkowym okresie wojny, obok obrony aktywnej, może być podstawową formą walki obronnej.

Regulaminy sił zbrojnych państw NATO przewidują organizowanie obrony rejonu, gdy:

- sytuacja operacyjno-taktyczna wymaga bezwzględnego utrzymania określonego obszaru, rejonu lub rubieży;
- teren w rejonie obrony utrudnia manewr odwodami celem wykonania przeciwuderzenia;
- obrońca ma dość czasu na rozbudowę obrony, pod względem inżynierskim;
- nacierające wojska przeciwnika mają większe zdolności manewrowe niż wojska broniące się.

Obrona ruchowa odpowiada najbardziej warunkom współczesnego pola walki, zwłaszcza przy obustronnym użyciu broni jądrowej. Umożliwia ona wykorzystanie w maksymalnym stopniu siły ognia i manewrowości wojsk. W swoim założeniu jest to najbardziej dynamiczna, aktywna i manewrowa forma walki.

Istotą obrony ruchowej jest dążenie do utrzymania inicjatywy operacyjnej oraz zamiar rozbicia nacierających wojsk ogniem w głębi ugrupowania obronnego, w tak zwanym "worku ogniowym". Stosowanie do takiego zamiaru, obrońca zakłada czasowe oddanie terenu, na który wojska przeciwnika powinny być celowo wciągnięte.

Ugrupowanie wojsk w obronie ruchowej charakteryzuje się wydzieleniem większości sił /około 2/3/ do zgrupowania uderzeniowego, mającego wykonać zwrot zaczepny /kontratak/, natomiast do obrony czołowych rubieży pozostawia się około 1/3 sił.

Obrona ruchowa może być organizowana głównie w warunkach

stosowania broni jądrowej. Ze względu na potrzebę dysponowania silnymi odwodami, obrona ruchowa może być organizowana z zasady od szczebla korpusu armijnego wzwyż. Dywizja może organizować tę formę obrony tylko w szczególnie sprzyjających warunkach operacyjno-taktycznych, zwłaszcza w przypadku działań na oddzielnym kierunku.

Według poglądów zachodnich, zwłaszcza amerykańskich obrona ruchowa może być organizowana, gdy:

- teren umożliwia szerokie stosowanie manewru odwodami;
- obrońca dysponuje wystarczająco ruchliwymi wojskami;
- istnieje możliwość zapewnienia obrońcy panowania w powietrzu na okres wykonania zwrotu zaczepnego;
- broniące się wojska nie dysponują dostateczną ilością czasu na zorganizowanie obrony rejonu.

Analizując zalety i wady wymienionych rodzajów obrony amerykańscy teoretycy wojskowi wskazują na bardzo istotną ich wadę, która polega na tym, że w obydwu wypadkach zamierza się rozwijać siły i środki zawczasu, we wcześniej określonych rejonach /kierunkach, odcinkach/ terenu, w oparciu o przewidywane działania przeciwnika, a przede wszystkim w oparciu o przewidywany główny kierunek jego uderzenia. Oznacza to, że w wypadku, gdy strona nacierająca zdoła ujawnić organizację takiej obrony i określić rejon zgrupowania głównych sił, co przy współczesnych środkach rozpoznania łatwo osiągnąć, wówczas może ona wykonać uderzenie na najsłabszym odcinku/kierunku/, a wtedy wszystkie wysiłki broniącego się mogą okazać się nieskuteczne.

Potwierdzeniem tej tezy, są liczne przykłady z okresu drugiej wojny światowej. Na przykład linia MAGINOTA, którą przygotowywano przez wiele lat przed wojną i obsadzono wojskami francuskimi na początku wojny, nie spełniała swojej roli z powodu obejścia jej przez wojska hitlerowskie od północy. Drugim przykładem jest uwięźnienie powodzeniem desant wojsk anglo-amerykańskich w NORMANDII, a następnie rozbicie wojsk hitlerowskich na terytorium FRANCJI. Rejon wysadzenia i kierunek głównego uderzenia silnego desantu morskiego były wybrane z boku od rejonu ześrodkowania zasadniczego zgrupowania wojsk niemieckich, co w dużej mierze przesądziło o powodzeniu nacierających.

Uwzględniając powyższe amerykańscy specjaliści wojskowi w minionych latach czynili intensywne poszukiwania takiej formy obrony, która pozwoliłaby uniknąć możliwych błędów w ocenie przewidywanych działań przeciwnika i we wszystkich wypadkach zapewniłaby wykoszystanie własnych sił i środków na decydującym odcinku - na kierunku głównego uderzenia przeciwnika tak, aby przeciwstawić mu całą moc własnych sił i w ten sposób wykonać zadanie rozbicia przeważających jego sił. Zdaniem amerykańskich specjalistów wojskowych właśnie taka formą obrony jest obrona aktywna.

Obrona aktywna - zgodnie z amerykańskim regulaminem polowym sił lądowych FM-100-5 może być prowadzona w początkowym okresie wojny głównie na Europejskim Teatrze Wojny przeciwko przeważającym siłom przeciwnika, zwłaszcza pancernym i zmechanizowanym. Regulamin ten przewiduje prowadzenie tej formy obrony na szczeblu brygady i dywizji. Należy jednak domniemywać, że będzie ona prowadzona także przez KA.

Istota obrony aktywnej polega na równomiernym rozmieszczeniu broniących się wojsk w całym pasie obrony. Rozmieszczenia dokonuje się przed rozpoczęciem natarcia przez przeciwnika, gdy nie jest znany jego zamiar, zwłaszcza zaś kierunek głównego uderzenia. Z chwilą rozpoczęcia natarcia przez przeciwnika i w miarę wykrywania kierunku głównego uderzenia broniący się wykonują szybki manewr oddziałami i pododdziałami wzdłuż frontu, z pasa przesłaniania i z głębi obrony na zagrożony kierunek, tworząc w ten sposób wymagany stosunek sił i ugrupowanie sił i środków, pozwalające pomyślnie prowadzić działania bojowe przeciwko przeważającemu liczebnie przeciwnikowi. W ten sposób na 1/5 szerokości swojego pasa obrony dywizja będzie posiadać około 3/4 całości sił, tj. 6-8 batalionów, co pozwoli na załamanie natarcia około 20 - 25 batalionów piechoty i do 600 czołgów, przy utrzymaniu stosunku sił 3 : 1 na korzyść przeciwnika. Zatem obrona aktywna będzie opierać się na ścisłym połączeniu siły ognia z manewrem siłami na zagrożony kierunek, w powiązaniu z umiejętnym wykorzystaniem terenu. Celem działania broniącego się będzie zmuszenie nacierającego do wcześniejszego rozwinięcia swojego ugrupowania bojowego, ujawnienie kierunku głównego uderzenia, zadanie przeciwnikowi maksymalnych strat w ludziach i sprzęcie bojowym i zapewnienie wojskom własnym niezbędnego czasu do wykonania manewru, rozwinięcia sił i zorganizowania obrony w głównym rejonie obrony.

Ponadto uważa się, że:

- walka w zasadzie powinna być prowadzona na wozach bojowych, a załogi mogą je opuszczać tylko na krótki okres czasu i na niewielką odległość;

- powinny w maksymalnym stopniu być wykorzystywane właściwości obronne terenu;

- jeżeli dywizja ugrupowana jest w dwa rzuty, to jej drugi rzut /odwód/ znajduje się w dyspozycji dowódcy KA i może być wykorzystany tylko za jego zezwoleniem.

Obrona manewrowa według poglądów zachodniemieckich opiera się przede wszystkim na możliwościach manewrowych wojsk i ich sile uderzeniowej. Wpjska mogą przechodzić do obrony manewrowej zawczasu, po niepowodzeniu w boju spotkaniowym; w czasie odpierania kontrataków lub przeciwuderzeń, albo w razie niepowodzenia w obronie pozycyjnej. Tę formę obrony stosuje się, gdy broniące się wojska dysponują dostateczną ilością środków ogniowych, czołgów i wojsk zmechanizowanych, a teren i sytuacja bojowa w powietrzu stwarzają dogodne warunki do ich wykorzystania.

Celem obrony manewrowej jest zadanie przeciwnikowi maksymalnych strat podczas likwidacji jego włamania, ochrona sił własnych oraz uzyskanie niezbędnego czasu do przygotowania natarcia.

W obronie manewrowej większą część sił i środków wydziela się do odwodu /drugiego rzutu/. Odwód /drugiego rzutu/ rozmieszcza się zazwyczaj w głąb obrony w sposób rozśrodkowany, tak aby nie stanowił opłacalnego celu dla środków ogniowych przeciwnika.

W tej formie obrony wojska mogą prowadzić działania opóźniające, utrzymywać czasowo pozycje obronne lub prowadzić działania zaczepne o charakterze ograniczonym.

Działania opóźniające zaleca się prowadzić w celu ograniczenia tempa natarcia przeciwnika, zadania mu możliwie dużych strat, związania jego sił i zapewnienia swobody działania wojskom własnym. Do prowadzenia działań opóźniających w rejonach obrony brygad /dywizji/ pierwszego rzutu przygotowywane są zawczasu /podczas organizowania obrony manewrowej/ pozycje

opóźniania. Podstawą każdej z nich są punkty oporu organizowane na najważniejszych kierunkach, najbardziej narażonych na natarcie czołgów przeciwnika.

Czasowe utrzymanie pozycji obronnych odbywa się według obrony pozycyjnej, z zamiarem zmuszenia przeciwnika do rozwinięcia swoich sił głównych i skoncentrowania ich w określonym rejonie. Celem obrony w tym wypadku jest zatrzymanie silniejszego przeciwnika na czas niezbędny do przygotowania kolejnych pozycji obronnych.

Natarcie z ograniczonym celem podejmuje się, aby zadać przeciwnikowi maksymalne straty, zmniejszyć tempo jego natarcia lub zademonstrować mu swoje możliwości. Działania takie prowadzone są odwodami, a wykonywane tak jak kontrataki.

Obrona pozycyjna opiera się przede wszystkim na sile ognia oraz wykorzystaniem dogodnych warunków terenowych i rozbudowie inżynieryjnej. Jej celem jest utrzymanie bronionego terenu. Wojska przechodzą do obrony pozycyjnej w tych przypadkach, gdy nie dysponują dostateczną ilością broni jądrowej, mają za mało związków pancernych i zmechanizowanych, lub gdy właściwości terenu i sytuacja w powietrzu ograniczają w dużym stopniu możliwości ich wykorzystania.

Przy organizowaniu obrony pozycyjnej większa część sił i środków dywizji /brygada/ rozmieszczona jest w pierwszym rzucie, mniejsza w drugim rzucie /odwodzie/.

Obrona ruchowa w siłach lądowych Wielkiej Brytanii organizowana jest i prowadzona na tych kierunkach, gdzie można wciągnąć wojska przeciwnika w przygotowane zawnazu rejony /worki/ ogniowe, a potem zniszczyć je uderzeniami jądrowymi

oraz ogniem wszystkich rodzajów broni i kontratakami. Podstawą tej formy obrony jest umiejętne wykorzystanie rezultatów uderzeń jądrowych wykonanych na przeciwnika, w połączeniu z przeciwuderzeniami i kontratakami.

Poglądy brytyjskich teoretyków wojskowych na obronę ruchową różnią się od poglądów amerykańskich. Amerykanie przewidują organizowanie obrony ruchowej nie tylko na szczeblu dywizji, ale także, wyjątkowo na szczeblu brygady. Natomiast w regulaminach brytyjskich mówi się, że tylko korpus armijny może prowadzić obronę ruchową.

Obrona pozycyjna zgodnie z poglądami brytyjskimi, prowadzona jest na tych kierunkach, gdzie konieczne jest utrzymanie zajmowanych pozycji /rejonów/ i niedopuszczenie do przerwania obrony. Podstawowa część sił i środków /do dwóch trzecich/ prowadzi działania bojowe w pierwszym rzucie, a pozostałe siły i środki znajdują się w odwodzie /drugim rzucie/.

Zagadnienie 3: Struktura obrony.

Struktura obrony, według regulaminów walki obowiązujących w NATO, osnuta jest na dwóch podstawowych elementach wojskowo-geograficznych i organizacyjnego podziału TDW, którymi są: strefa działań bojowych i strefa komunikacji. Strefa działań bojowych w obronie dzieli się na strefę osłony i strefę obrony.

Strefa osłony organizowana jest na głębokość do 70 km wzdłuż granicy państwowej RFN, jej przedni skraj przebiega w odległości 3-5 do 10 km od granicy. Teren między przednim skrajem strefy osłony w granicą państwową obsadzają wojska

graniczne RFN i siły rozpoznania wysyłane przez wojska osłonowe.

Ważną częścią strefy osłony jest pas przesłaniania, rozbudowywany do 40 km przed przednim skrajem strefy obrony. Działania w pasie przesłaniania organizują korpusy armijne.

Wojska wydzielone do pasa przesłaniania mają zadanie zabezpieczyć główne zgrupowanie sił rozwijających się do działań bojowych w strefie obrony przed niespodziewanym uderzeniem przeciwnika. Ponadto wojska te prowadzą działania rozpoznawcze i maskujące, celem utrudnienia przeciwnikowi prowadzenia rozpoznania.

W pasie przesłaniania przewiduje się rozbudowę następujących pozycji /rubieży/:

- pozycja sił osłonowych KA;
- rubież ubezpieczeń ogólnych;
- rubież ubezpieczeń bojowych;
- rubież ubezpieczeń bezpośrednich.

Za pasem przesłaniania organizuje się strefę obrony, która przeznaczona jest do rozmieszczenia i rozwinięcia głównych sił odpierających natarcia przeciwnika. Składa się ona z rubieży przedniej, pośrednich i ostatecznej i może mieć głębokość 150-200 i więcej km.

Przednią rubież obrony, którą obsadzają pierwszorzutowe dywizja korpusów armijnych, rozbudowuje się na głębokość 20-50km.

W obrębie przedniej rubieży obrony są rozbudowywane:

- przedni rejon obrony o głębokości do 10 km, który obsadzają pierwszorzutowe i drugorzutowe bataliony brygad;
- rejon rozmieszczenia drugich rzutów dywizji na głębokość do 40 km od tylnej granicy przedniego rejonu obrony.

Rejony te mają rozbudowane: główne i zapasowe rejony obrony batalionów, pozycje ryglowe i zapury inżynieryjne.

Za przednią rubieżą obrony w odległości do 70 km od jej przedniego skraju organizuje się pośrednią rubież obrony, obsadzana przez odwody korpusu armijnego.

W odległości około 140 km od przedniego skraju przedniej rubieży obrony może być przygotowana druga pośrednia rubież obrony, obsadzana przez odwody grupy armii lub armii polowej.

Zagadnienie 4. Ugrupowanie bojowe wojsk w obronie.

Zgodnie z regulaminami obowiązującymi w NATO ugrupowanie bojowe powinno zapewniać:

- najbardziej korzystne warunki do szybkiego wykonania uderzeń bronią jądrową i chemiczną oraz zmasowanego ognia środkami klasycznymi na podchodzącego przeciwnika oraz w trakcie działań w głębi;

- odporność wojsk na środki masowego rażenia;

- trwałość i uporczywość w utrzymywaniu ważnych rejonów położonych na prawdopodobnym kierunku głównego uderzenia przeciwnika;

- manewr siłami i środkami w głębi, pozwalający na wykonywanie przeciwuderzeń /kontrataków/ celem rozbicia określonego zgrupowania nacierającego przeciwnika po uprzednim wykonaniu uderzeń jądrowych;

- ciągle dowodzenie wojskami zapewniające w dogodnych warunkach przejście do działań zaczepnych.

W zależności od zadań, formy obrony oraz ilości sił i środków ugrupowanie bojowe związków taktycznych i oddziałów może być jedno - lub dwurzutowe.

Ugrupowanie bojowe w działaniach obronnych zwykle obejmuje:

- pierwszy rzut;
- drugi rzut /odwód ogólnowojskowy/;
- zgrupowanie artylerii polowej;
- zgrupowanie artylerii przeciwlotniczej;
- operacyjne /taktyczne/ desanty powietrzne /lub śmigłowcowe/;
- odwody specjalne /przeciwpancerny, inżynieryjny/;
- wojska osłony /w przypadku organizowania pasa przesłaniania/.

Każdy z wymienionych elementów ugrupowania bojowego dysponuje, dostosowaną do zamiaru, ilością wojsk i środków ogniowych. Współdziałając z innymi elementami, zapewnia wykonanie zadań związku taktycznego /oddziału/ jako całości. W zależności od planu obrony, każdy element może odegrać zasadniczą rolę w rozbiciu nacierającego przeciwnika lecz żaden nie wykonuje zadań samodzielnie.

Każdy element ugrupowania bojowego prowadzi działania w określonym rejonie /pasie/ i wykonuje określone zadania lub czasowo znajduje się w odwodzie z przeznaczeniem do późniejszego wykorzystania.

Zagadnienie 5. Użycie broni masowego rażenia.

W działaniach obronnych broń jądrową uważa się za decydujący środek walki. Jej stosowanie w znacznym stopniu wpływa na wybór formy obrony i charakter prowadzonej walki przez broniące się wojska. Zaleca się stosować ją w sposób zmasowany, na ważnych kierunkach, w połączeniu z innymi środkami, walki, przede wszystkim w celu:

- niszczenia środków napadu jądrowego przeciwnika oraz jego wojsk na dalekich podejściach;
 - niszczenie przeciwnika przed przednim skrajem i w głębi obrony;
 - stwarzania dogodnych warunków do przejścia do działań zaczepnych;
 - stawiania zapór minowo-jądrowych.
- Broń chemiczna i biologiczna może być użyta do:
- wzbronienia przeciwnikowi podejścia i dowozu środków materiałowych;
 - zadania strat w sile żywej w rejonach ześrodkowania i wyjściowych do natarcia;
 - zadania strat w czasie podchodzenia do przedniego skraju obrony oraz w trakcie walki obronnej w głębi taktycznej i operacyjnej;
 - ograniczenia przeciwnikowi swobody manewru wojskami i osłony wojsk własnych w obronie;
 - skażenia terenu środkami trującymi;
 - dezorganizacji dowodzenia i pracy tyłów przeciwnika;
 - wzmacniania wszelkiego rodzaju zapór inżynierskich.

Zagadnienie 6. System ognia w obronie.

System ognia w obronie obejmuje wszystkie uderzenia bronią jądrową, chemiczną i biologiczną oraz środkami klasycznymi na nacierające wojska i współdziałające z nimi siły powietrzne i morskie/na kierunku nadmorskim/ w celu zadania maksymalnych strat przeciwnikowi.

System ognia ma zapewnić:

- zniszczenie środków napadu jądrowego przeciwnika oraz jego wojsk w rejonach ześrodkowania i w czasie wychodzenia na rubieżę rozwinięcia do natarcia;
- wsparcie ogniowe wojsk osłonowych;
- odparcie zmasowanych ataków czołgów i piechoty przeciwnika;
- wykonywanie uderzeń ogniowych na wykryte ześrodkowania wojsk przeciwnika i manewr ogniem na zagrożone kierunki;
- osłonę ogniem luk oraz skrzydeł;
- wsparcie wojsk wykonujących przeciwuderzenia i kontrataki;
- niszczenie desantów powietrznych i wojsk przerzucanych drogą powietrzną;

System zawczasu przygotowanych uderzeń jądrowych jest głównym i zasadniczym elementem systemu ognia związków taktycznych i oddziałów. Zaplanowane uderzenia jądrowe wykonuje się na określone obiekty /rejon/ na dalekich i bliskich podejściach oraz bezpośrednio w pasie obrony na kierunku prawdopodobnego natarcia głównych sił przeciwnika.

W ćwiczeniach NATO system zawczasu przygotowanych uderzeń jądrowych i chemicznych jest tak organizowany, aby przede wszystkim zapewniał zwalczanie środków napadu jądrowego w rejonach ich rozmieszczenia oraz w czasie wyprowadzania i rozwijania.

Dla każdego ładunku jądrowego przygotowuje się 2-3 cele. W charakterystyce uderzenia podaje się moc ładunku, rodzaj wybuchu i środek przenoszenia oraz przedstawia prognozę strat i zmian terenowych po wykonanym uderzeniu.

System ognia środków klasycznych obejmuje ogień broni ręcznej, granatników ppanc, moździerzy, rakiet ppanc, broni pokładowej transporterów i wozów bojowych piechoty, czołgów, artylerii lufowej i raketowej, śmigłowców ppanc, lotnictwa taktycznego oraz środków okrętowych /w działaniach obronnych na kierunku nadmorskim/. Odgrywa on ważną rolę, szczególnie w działaniach bez użycia broni jądrowej. Dużą wagę przywiązuje się do ognia broni pokładowej transporterów i wozów bojowych piechoty.

Artylerię lufową i raketową rozmieszcza się w rejonach obrony związków taktycznych i oddziałów w taki sposób, aby mogła prowadzić zmasowany ogień na drogi podejścia i rubieże rozwijania wojsk przeciwnika.

System ognia przeciwpancernego organizuje się w oparciu o wszystkie środki walki z czołgami, a przede wszystkim takie, jak: czołgi i przeciwpancerne pociski kierowane. System ognia przeciwpancernego najbardziej rozbudowany jest na szczeblu dywizji i jest on uzupełniany przez środki armii polowej i korpusu poprzez wykonywanie uderzeń bronią jądrową, lotnictwem i śmigłowcami przeciwpancernymi na czołgi przeciwnika w rejonach ich ześrodkowania i w czasie rozwijania.

Zagadnienie 7. Inżynieryjna rozbudowa obrony.

Inżynieryjna rozbudowa stref/rejonów/ obrony związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów obejmuje:

- pozycje /rejon/ dla rozmieszczenia oddziałów i pododdziałów pancernych i zmechanizowanych;

- rejon¹⁵³y stanowisk ~~ogniowych~~ rakiet, ¹⁵⁰artylerii polowej i przeciwlotniczej oraz moździerzy;

- rubieże rozwinięcia drugich rzutów /odwodów/;

- rejon¹⁵³y rozmieszczenia odwodów specjalnych.

Do inżynieryjnej rozbudowy pasa obrony należy:

- system zapór , w tym również min jądrowych;

- maskowanie;

- rozbudowa pozycji i rejonów zapasowych i pozornych.

Niezależnie od formy obrony nie przewiduje się wykonywania ciągłych pozycji i rubieży obronnych.

Budowa zapór i przygotowywanie niszczeń w działaniach obronnych jest jednym z podstawowych zadań. Zapory i niszczenia mają utrudnić i zdezorganizować przemieszczanie się wojsk przeciwnika, kanalizować ich ruch.

Do podstawowych rodzajów zapór inżynieryjnych należą:

- zapory minowo-jądrowe,

- pola minowe wzmacniane fugasami chemicznych i zapalającymi;

- zawały leśne.

Zapory minowo-jądrowe ustawia się zarówno w pasie przesłaniania, jak i w strefie obrony. Ich głównym przeznaczeniem jest tworzenie stref skażeń i zniszczeń o ^{wysokim} sily¹⁵³ natężeniu promieniotwórczym na dużych obszarach, zadanie nacierającemu przeciwnikowi maksymalnych strat, załamania natarcia, uniemożliwienie wykonania manewru, zmuszenie przeciwnika do ześrodkowania się w celu wykonania na niego uderzeń jądrowych, chemicznych i bronią klasyczną. Przewiduje się stawiać je na prawdopodobnym

kierunku działania sił głównych przeciwnika, na odkrytych skrzydłach, a także na podejściach do rejonów rozmieszczenia tyłów.

Ze względu na przeznaczenie rozróżnia się trzy rodzaje klasycznych pól minowych: zaporowe, obronne i nękające.

Zaporowe pola minowe rozbudowuje się na prawdopodobnych kierunkach natarcia przeciwnika oraz do osłony skrzydeł. Ich głębokość może wynosić do 300 i więcej metrów, na 1 km pola zaporowego może być użytych do 4500 min ppanc i 12500 min fugasowych.

Obronne pola minowe są przeznaczone do osłony broniowych pozycji od czoła. Głębokość takiego pola może wynosić 80-100 i więcej metrów, może ono zawierać 2000 min ppanc, 1200 min fugasowych i 6000 min odłamkowych przeciwpiechotnych na 1 km frontu.

Minowanie nękające odcinka terenu wykonuje się w zasadzie minami przeciwpiechotnymi /po 40 - 45 min na 1 km/.

Doświadczenia z przeprowadzanych ćwiczeń sił lądowych Stanów Zjednoczonych, RFN i Wielkiej Brytanii wykazują, że na doraźnie zorganizowanie obrony na głównym kierunku oraz zabezpieczenie pod względem inżynieryjnym działań bojowych pododdziałów rakiet i artylerii potrzeba średnio 6-10 godzin. Na pełną rozbudowę inżynieryjną rejonu obrony dywizji potrzeba 1-2 doby.

Wykład nie wyczerpuje całości tematu i nie wyjaśnia wszystkiego, stąd też należy przestudiować podaną literaturę i śledzić najnowsze wiadomości o armiach obcych zawarte w komunikatach rozpoznawczych - dostępnych w Katedrze RWiAO i Wojskowych Przeglądach Zagranicznych.

Wydrukowano w 2 egz.

Egz.nr. 1 - 2 Katedra

Wyk. mjr TOMASZEWSKI

Druk. MB.

Nr.ks. pf 96/RW

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG Wł
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. ~~18~~ 44307

